

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356.

Пендюра М.М.

доцент кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук,
доцент

НАЦІОНАЛЬНІ ДУХОВНІ ЦІННОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Духовні цінності суспільства, що становлять фундамент первинних каменів суспільного буття, є найвищим рівнем регуляції соціальних процесів, що формують усталену систему суспільних відносин і зміцнюють соціум. На думку вітчизняних вчених, з поглядами яких треба погодитись, однією з причин виникнення реальної загрози самознищення суспільства є втрата людством універсальної ціннісної системи, що спирається на вищі духовні та моральні абсолюти [1, 2]. Як вважають учені, одним із шляхів виходу людства з глобальної кризи є передусім створення ґрунтовних духовних засад, які забезпечували б усталеність і безпеку суспільного розвитку, переорієнтацію свідомості з утилітарних, споживацьких на вищі ціннісні засади, актуалізацію моральних імперативів і повернення до духовних витоків. Різні аспекти цієї проблеми відображено в монографічних дослідженнях і статтях вітчизняних та зарубіжних авторів, зокрема: Г. Горака, С. Кримського, С. Пирожкова, С. Сьоміна, Л. Шершньова, О. Українчука та ін.

Актуальність даної теми зумовлена нагальною соціальною потребою в науковому обґрунтуванні та практичному впровадженню духовних ціннісних основ як соціокультурної передумови безпеки молодого українського суспільства в умовах світової кардинальної зміни ціннісних орієнтацій та загострення на цьому підґрунті регіональних і глобальних небезпек. Про наявність проблеми і соціальну потребу в її розв'язанні свідчить суперечність між важливістю ролі духовних цінностей, яку вони відіграють у безпеці суспільства, і реальним критичним станом духовності українського суспільства.

Дослідження духовних засад суспільства передбачає з'ясування ролі духовного чинника в історичному процесі. В історії суспільства відомо багато прикладів, коли духовний чинник відігравав визначальну роль у долі цілих націй. Мислителі наголошують, що конфуціанська мораль сприяла стабільному існуванню та розвитку Китайської цивілізації. Загальновідомим є історичний факт про те, що імперію Арабського халіфату було створено на ціннісних засадах ісламу[3]. Багато написано про вплив християнських духовних основ на політичний, соціальний і культурний розвиток Київської Русі, на зростання її зовнішньополітичного авторитету серед цивілізованих держав світу.

Унаслідок переходу суспільства в фазу різнорівневого галопуючого інформаційного розвитку і підвищення ролі інформаційних технологій, економічний та технологічний прогреси, безпека суспільства дедалі більше визначатиметься духовно-інтелектуальним розвитком соціуму [4]. Інформаційну й духовну сфери, аналітики розглядають як «поле бою» нового сучасного та майбутнього типу війн – духовно-моральних, які ведуть за цінності та інтереси. Така війна, вважає Л. Шершньов, «б'є по сутнісній основі людини, її свідомому, культурному ядру, моральності, ментальності» [5]. Стислий історичний аналіз показує закономірну кореляцію духовних і соціально-політичних процесів, якою не можна нехтувати, визначаючи сучасну стратегію національної безпеки України в умовах євроінтеграційних процесів.

Відправною точкою аналізу ролі духовних цінностей у розбудові сучасного суспільства є існуюче, в традиції раціональної філософії, розуміння духовності як взаємодії розумово-споглядальних та вольових процесів, що об'єктивуються в артефактах культури. Тобто поняття духовності як процесу виражає тісний взаємозв'язок ідеального і діяльнісного, результатом якого є духовна культура, відображена в цінностях. С. Кримський визначає духовність як «ціннісне домобудівництво» не лише індивіда, а й нації – як «ціннісний досвід людства». Г. Горак розглядає духовність через поняття духу як сукупність смислових та ідейних надбань людства в процесі його історичного розвитку, акумульованих у відповідних духовних формах, до яких вона відносить всі форми суспільної свідомості, норми, цінності та ідеали. Трансляційними каналами духовності вона вважає освіту, виховання, ідеологію, просвіту, культуру і засоби масової інформації [6]. М. Гартман до переліку духовних явищ і процесів додає мову, звичаї, погляди, право, мораль, світогляд і науку [7]. Але сутнісний бік духовності, як ми бачимо, відображає зміст духовних цінностей як вищих соціокультурних регуляторів соціальної системи.

Згідно з поглядами, що склалися в класичній філософії, суттєвими критеріями, які визначають вектор людської діяльності, є вищі духовні сенсоутворювальні цінності добра, істини, краси, віри, надії та любові, що становлять ядро ціннісної системи культури будь-якого соціуму. Вищі духовні цінності, репрезентуючи систему значущостей, цілей та ідеалів певного соціуму, розглядають як критерії рівня цивілізованості суспільства, що визначають соціокультурний зміст і спрямованість історичного процесу.

В умовах розширення можливостей маніпулювання свідомістю на підставі руйнації старих ідеологічних ціннісних систем і штучного створення нових духовних та політичних кумирів сьогодення, роль вищих цінностей як духовної основи стабільності соціуму зумовлена, на нашу думку, також специфічними ідеологічними функціями. Духовні ідеали, визначаючи вищі сенси існування і спрямованість суспільного розвитку, становлять «духовний код» соціуму, виконують функцію духовного єднання і зміцнення українського суспільства як політичної нації. Система духовних цінностей і

моральних норм є однією з важливих умов забезпечення політичної та соціальної стабільності соціуму. Вона виконує роль імунної системи соціального організму, яка захищає його від інфікування руйнівними і деструктивними ідеями насильства, ксенофобії, радикального націоналізму, сепаратизму, моральної уседозволеності тощо. Найвищі цінності формують ядро духовного потенціалу суспільства, духовний стрижень особистості, забезпечуючи її духовну і морально-вольову стійкість, націленість на відстоювання національних інтересів, захист національного суверенітету і територіальної цілісності України.

Список використаних джерел:

1. XXI век: мир между прошлым и будущим. Культура как системообразующий фактор международной и национальной безопасности /Под науч. ред. О. П. Лановенко. – К., 2004. – 572 с.
2. Малышев А. Новая общесоциологическая теория (парадигма) – Винница, 1996. – 96 с.
3. Тойнбі А. Дослідження історії. – К., 1995. – Т.2 – С.38.
4. Горбулін В. П., Качинський А. Б. Методологічні засади розробки стратегії національної безпеки України // Стратегічна панорама. – 2004. – №3. – С. 15-24.
5. Шершнев Л. И. Россия и Мир : Движения к новой безопасности в XXI веке / Безопасность. Информ. сб. фонда нац. и междунар. безопасности. – М., 2000, № 1–12 (52) – С. 10.
6. Горак Г.І. Філософія: Курс лекцій. – К., 1997 – С.120-144.
7. Философский энциклопедический словарь. – М., 1997. – С.147

Заставська Ю.Я.,курсант 1-го курсу ННІ № 3 НАВС
Науковий керівник: доцент кафедри теорії
держави та права, кандидат юридичних наук,
доцент **Пендюра М.М.**

***ВПЛИВ ТРИВОЖНОСТІ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ СЛУЖБОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ КУРСАНТІВ***

На сучасному етапі однією з актуальних проблем, котрі стоять перед психологом-практиком, є проблема встановлення адекватною висновку розвитку окремих його властивостей та станів, зокрема, тривожності.

Актуальність теми тривожності на даний час є досить поширеною.Перед співробітником органів внутрішніх справ ставляться завдання, що вимагають швидкого і ефективного нестандартного розв'язання в умовах дефіциту часу, а це можливо лише за їх оптимальних міжособистісних відносин. Успішно розв'язувати проблеми, що виникають у процесі професійної діяльності, і конструктивно коригувати свою поведінку можна за допомогою оптимізації рівня тривожності. Рівень тривожності працівника безпосередньо впливає на якість виконання ним своїх